

Міжконфесійні відносини:

анотований бібліографічний список 2019. – Вип. 8. – 9 с.

(<http://nplu.org/article.php?id=423&subject=3>)

1. **Актуальні проблеми правового регулювання в Україні та країнах ближнього зарубіжжя** : матеріали VIII міжнар. наук.-практ. Інтернет конф., 21 груд. 2018 р. / Львів. торг.-екон. ун-т ; [відп. ред. П. О. Куцик]. — Львів : Растр-7, 2018. — 205 с. **Шифр зберігання в Бібліотеці: B76393** *Зі змісту: Регулювання свободи совісті та релігій міжнародним правом / С. І. Гучко, О. П. Тімченко. – С. 52-55; Взаимодействие религии и права в зарубежных странах / М. В. Конопацкая. – С. 98-100.*

2. **Апостол Андрій Первозваний благословив Київ і нашу державу** // Голос України. — 2019. — 27 лип. (№ 141). — С. 1, 12. *Йдеться про історію хрещення Київської Русі – найважливішу подію у духовному житті давньої України, що стала поштовхом до будівництва храмів і монастирів, розвитку освіти і культури, створення бібліотек, адміністративної реформи. Наголошено, що саме з тих часів веде початок ідея соборності українців та українських земель, державної і духовної єдності. Акцентовано увагу на значенні отримання Українською православною церквою Томосу про автокефалію та зазначено, що на святкування 1031-ї річниці хрещення України-Русі делегація з Константинополя привезе до Києва мощі святого апостола Андрія Первозваного та часточку Древа Хреста Господнього. Наведено заяву митрополита Епіфанія, який відзначив, що для нас "надзвичайно важливо вшанувати пам'ять святого Андрія Первозваного, подвиг якого має надзвичайне значення для поширення християнства на території нашої держави, адже саме слова святого апостола стали першою проповіддю Євангелія, сказаною на землях сучасної України".* Текст: <http://www.golos.com.ua/article/319871>

3. Голодрига Ю. Рускій мір у серці України / Юлія Голодрига // Експрес. — 2019. — 18 – 25 лип. (№ 29). — С. 1, 4. *Автор статті порушив питання: чому в Україні досі, на шостому році війни, існують люди, які вважають Росію благословенною і мирною державою? На Сході гинуть наші бійці, а в Києво-Печерській лаврі, у серці Києва, процвітає "руський мір". Тут мріють про "Триєдину Русь", війну вважають карою від Бога, а росіян – братами. За словами істориків, Києво-Печерська лавра була заснована як український монастир і такою залишалася навіть у часи москowsького панування, а стала російською наприкінці XVIII століття, після правління гетьмана Івана Мазепи.*

4. Дворецька Л. Філарет дав інтерв'ю російським пропагандистам / Лілія Дворецька // Газета по-українськи. — 2019. — 9 лип. (№ 52). — С. 6. *Подано інформацію, що Філарет дав інтерв'ю російському пропагандистському телеканалу "Россия 24". У ньому почесний патріарх критикує Томос про автокефалію Православної церкви України та її діяльність. За словами Філарета: "Якби було поставлено питання про те, що я відсторонюся від управління церквою, я на такі умови не пішов би". Зазначено, що з 2015 року проти "Росси 24" як пропагандистського каналу країни-агресора діють санкції Ради нацбезпеки й оборони України. Текст: <https://gazeta.ua/articles/comments-newspaper/filaret-dav-intervyu-rosijskim-propagandistam/914119>*

5. Духовність і мораль у сучасній Україні і світі: проблеми і перспективи : кращi доп. з Всеукр. круглого столу, що відбувся 13 листоп. 2018 р. в м. Рівне / М-во освіти і науки України, Рівнен. держ. гуманітар. ун-т [та ін. ; наук. ред. Л. М. Шугаєва]. — Рівне : О. Зень, 2019. — 35 с. — **Шифр зберігання в Бібліотеці: А797287 Зі змісту: Томос як основа утворення єдиної Української Православної Церкви / Архієпископ Іларіон (Процик). — С. 3-7.**

6. Заверуха М. Від церкви до церкви / Микола Заверуха // Експрес. — 2019. — 18 – 25 лип. (№ 29). — С. 19. *Зазначено, що уперше в Україні одна з релігійних громад Православної церкви України (ПЦУ) знову пішла під*

юрисдикцію Української православної церкви Московського патріархату(УПЦ МП). Указано, що через непорозуміння з місцевими активістами, а також через чвари у верхівці ПЦУ церковна громада Святоуспенського храму вирішила повернутися до УПЦ Московського патріархату.

7. Клос В. (протоієрей). Автокефалія Української Церкви: огляд від Хрещення до Синодального Томосу / протоієрей Віталій Клос ; [з благословення митрополита Київ. і всієї України Епіфанія]. — Київ : [б. в.], 2019. — 189 с. *Шифр зберігання в Бібліотеці: А797713. Розглянуто Автокефально-Соборний устрій Православної Церкви. Висвітлено стислу історію проголошення та визнання церковних автокефалій. Досліджено джерела про поширення християнства та автокефальні Церкви на теренах України до офіційного Хрещення. Подано інформацію про підступне захоплення Київської митрополії Москвою (1686 р.). Також розглянуто боротьбу за автокефалію у ХХ ст. Наведено хронологію подій 2018 – 2019 рр., пов'язаних з одержанням Томосу.*

8. Козуб Т. Дали ходу: как УПЦ и ПЦУ поздравили с крещением Руси / Тарас Козуб, Анастасия Рейн, Андрей Хрусталеv // Вести (Всеукр. вып.). — 2019. — 29 июля (№ 131). — С. 4-5. *Йдеться про Хресну ходу Української православної церкви та Православної церкви України у Києві на честь 1031-ої річниці Хрещення Русі.*

9. Малко Р. Атака на ПЦУ : чому все, що відбувається нині довкола Православної церкви України, закономірно й навіть корисно / Роман Малко // Укр. тиждень. — 2019. — № 26 (27 черв. - 4 лип.). — С. 16-17. *Мова йде про труднощі становлення єдиної української церкви після отримання нею томосу Вселенського Патріарха. Текст: <https://tyzhden.ua/Society/231818>*

10. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції "Інтеграція юридичної науки і практики як основа сталого розвитку правової системи", м. Дніпро, 8 - 9 листоп. 2018 р. / [редкол.: О. О. Кисельов та ін.]. — Дніпро : ДГУ, 2018. — 199 с. *Шифр зберігання в*

Бібліотеці: А796370. *Зі змісту: Особливості адміністративної діяльності та організації роботи в релігійній сфері / В. Ю. Швидченко. – С. 150-152.*

11. Наука як рушійна сила ефективного розвитку держави : зб. наук. пр. за матеріалами Міжнар. наук.-практ. конф. до Дня науки України, 17 трав. 2019 р. / ПрАТ "ВНЗ "Міжрегіон. акад. упр. персоналом", Одес. ін-т, Ін-т проблем ринку та екон.-екол. дослідж. НАН України ; [редкол.: О. Ф. Каракасіди та ін.]. — Одеса : Лерадрук, 2019. — 431 с. : іл., табл. — **Шифр зберігання в Бібліотеці: А798076** *Зі змісту: Зміст конституційного принципу відокремлення церкви від держави / О. А. Золотарьов. – С. 78-94.*

12. Нікітенко Л. Служба просто неба / Людмила Нікітенко // Україна молода. — 2019. — 30 лип. (№ 83). — С. 2. *Йдеться про відзначення Православною церквою України 1031-ої річниці хрещення України-Руси. Богослужіння очолив митрополит Київський і всієї України, предстоятель Православної Церкви України Епіфаній. Серед учасників було близько 50 архієреїв та 1500 священнослужителів. Велелюдна хода ПЦУ зібрала близько 20 тисяч українців.* Текст: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3487/2006/135614/>

13. Пайда Ю. Ю. Вплив релігії на формування принципу верховенства права: історія, філософія, сучасність / Юрій Юрійович Пайда. — Харків : ХНУВС, 2018. — 207 с. **Шифр зберігання в Бібліотеці: А796371** *Здійснено теоретико-правове осмислення впливу релігії на принципи формування верховенства права. Окреслено питання впливу релігії як чинника, що регулює суспільні відносини, та церкви як міцної духовної інституції на формування права, на процес реалізації прав і свобод людини та громадянина, а особливо на реалізацію принципу верховенства права в Україні.*

14. Панасюк В. Як розкольники розкололися / Віталій Панасюк // Житомирщина. — 2019. — 29 черв. – 2 лип. (№ 48). — С. 3. *Йдеться про ситуацію у сфері міжконфесійних відносин після отримання Томосу та створення Православної церкви України (ПЦУ). Зокрема, патріарх Філарет заявив про відновлення Київського патріархату та підпорядкування йому всіх*

храмів, після чого зібраний митрополитом Епіфанієм собор позбавив Філарета права керувати Київською єпархією. Розглянуто політичну складову релігійного життя в Україні.

15. Православна Церква в українському державотворенні : зб. ст. та матеріалів на пошану Його Святості, Патріарха Київ. і всієї Русі-України Філарета. — Київ : Прометей, 2019. — 346, [1] с. : іл., портр. — (Наук. серія "Світові традиції державного управління" / редкол.: М. Г. Жулинський та ін. ; вип. 7). **Шифр зберігання в Бібліотеці: Б359933.** *Зі змісту: Конституційно-правові гарантії забезпечення свободи совісті та віросповідання в Україні / І. Мищак. — С. 216-226; Роль Української Православної Церкви Київського Патріархату та її очільника Патріарха Філарета у консолідації українства / Ю. Фігурний. — С. 227-238; Становлення Української Православної Церкви Київського Патріархату / В. Омельчук, С. Шуплік, Д. Мельниченко. — С. 239-254; Про політичну лінію сучасної Російської Православної Церкви / Р. Матушко. — С. 255-261; До питання про російські церковно-єфесбешні впливи в Україні / О. Куліковський. — С. 262-277; Українська Православна Церква Київського Патріархату та СБУ / Ю. Артюхов, В. Омельчук. — С. 278-291; Зарубіжний досвід державної політики щодо Церкви як інструмент політичної стабільності / С. Орехов, В. Омельчук. — 292-296.*

16. Система захисту прав людини в Україні у рамках Ради Європи / І. Ю. Дір [та ін.] ; М-во освіти і науки України, Ужгород. нац. ун-т, Ф-т міжнар. екон. відносин. — Ужгород : Поліграфцентр Ліра, 2018. — 370 с. **Шифр зберігання в Бібліотеці: А797265** *Розкрито поняття захисту громадянських прав в Україні у рамках Ради Європи. Проаналізовано еволюцію захисту прав людини, національну нормативно-правову базу та її застосування на практиці. Досліджено європейські та світові механізми захисту релігійної свободи та законодавче регулювання державно-церковних відносин в Україні.*

17. Тесленко Є. Чого хоче Філарет / Євген Тесленко // Укр. слово. — 2019. — 5 – 20 черв. (№ 23/24). — С. 14. *Йдеться про те, чи не стане відновлена УПЦ КП під керівництвом Філарета калькою російського*

православ'я. Зазначено, що для багатьох зрозуміло: відновлення УПЦ КП – це не боротьба за створення справжньої української церкви.

18. Томчишин Ю. У пошуках душевного спокою / Юля Томчишин // Експрес. — 2019. — 18 – 25 лип. (№ 29). — С. 11. Подано інформацію, що понад 80 тисяч вірян з усього світу зібралися в Марійському духовному центрі на спільну молитву. Зазначено, що на прощу у Зарваницю приїхало 200 священників з Чехії, Німеччини, США, Канади та Польщі. Блаженніший Святослав, глава УГКЦ, у своїй проповіді в Зарваниці не оминув і теми виборів. Він сказав, що це ще одна важлива битва за свободу України та її незалежність.

19. Цебенко С. Б. Правові та релігійні норми як регулятори суспільних відносин / С. Б. Цебенко // Право і сусп.-во. — 2019. — № 1. — С. 35-39. Розглянуто поняття релігійних норм та виокремлено їхні ознаки. Проаналізовано спільні та відмінні риси правових і релігійних норм та точки їх взаємодії. Текст: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2019/1_2019/part_1/8.pdf

20. Цура С. 1031-річчя хрещення Русі відзначили ходою і молебнем / Соломія Цура // Газета по-українськи. — 2019. — 30 лип. (№ 58). — С. 1, 4. Йдеться про першу хресну ходу Православної церкви України. Зазначено, що колоною по четверо об 11:30 від Софійського собору йшли священники, а замикали колону митрополит Епіфаній і Петро Порошенко. Люди, які йшли уздовж колони, вигукували: "Слава Православній церкві України!" і "Здоров'я патріарху Варфоломію!". Текст: https://gazeta.ua/articles/ukraine-newspaper/_1031richchya-hreshchennya-rusi-vidznachili-hodoyu-i-molebnem/918622

21. Чорна С. "Взяли ми лише те, що нам предки наші заповідали" / Світлана Чорна // Голос України. — 2019. — 27 лип. (№ 141). — С. 12. Йдеться про презентацію у Михайлівському Золотоверхому соборі книжки доктора церковно-історичних наук, проректора з наукової роботи Київської православної духовної академії протоієрея Віталія Клоса "Автокефалія Української Церкви: огляд від хрещення до Синодального Томосу". У монографії дослідник, спираючись на руські, візантійські, арабські джерела,

простежив шлях Київської митрополії від її створення до сьогодення. Акцентовано увагу на отриманні Українською православною церквою автокефалії, що стало доленосною подією для усього українського народу та для Української держави. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/319894>

22. Чорна С. У Криму відмовляються реєструвати парафію ПЦУ, а на Чернігівщині знищують сакральну пам'ятку / Світлана Чорна // Голос України. — 2019. — 7 серп. (№ 148). — С. 3. *Йдеться про повторну відмову так званого міністерства юстиції Криму зареєструвати парафію Української православної церкви. Архієпископ Сімферопольський і Кримський Климент охарактеризував ситуацію як "критичну" та зазначив, що окупаційна влада "зайняла позицію, що української Церкви на території Криму бути не повинно". Надано також інформацію про звернення в мережі Фейсбук науковців та краєзнавців, об'єднаних в у групу "Архітектура України", з приводу знищення Українською православною церквою Московського патріархату (УПЦ МП) сакральної пам'ятки XVII століття – Троїцького собору у Прилуцькому районі на Чернігівщині. Науковці ініціюють написання скарги в Департамент охорони культурної спадщини від місцевої громади, а також просять речників Російської церкви в Україні пояснити, "чому саме в УПЦ МП нищення українських пам'яток має системний характер". Текст: <http://www.golos.com.ua/article/320194>*

23. Чорна С. У Святій Софії молилися за Україну і народ / Світлана Чорна // Голос України. — 2019. — 30 лип. (№ 142). — С. 1. *Йдеться про відзначення 1031-ої річниці хрещення Київської Русі-України та свята рівноапостольного князя Володимира. Делегація Церкви-Матері – Вселенського Патріархату привезла з Константинополя чудотворні святині – часточки Древа Хреста Господнього, на якому було розп'ято Ісуса Христа, і моці святого Андрія Первозваного, який проповідував на берегах Дніпра. Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Епіфаній разом з єпископами, духовенством та мирянами провів у Михайлівському Золотоверхому молебень, а 28 липня біля Софійського собору відбулася*

Божественна літургія. Звертаючись до вірян, оічльник Православної церкви України (ПЦУ) Епіфаній відзначив, що Об'єднавчий собор 15 грудня 2018 року відкрив нову сторінку в історії православної України. "Як князь Володимир дбав про поширення віри Христової, ми також маємо продовжити працю з духовного оновлення українського народу, маємо новим його поколінням відкривати спасительну істину православної християнської віри. Як віра самого рівноапостольного князя виявилася в ділах милосердя до ближніх, ми теж з вами повинні дбати про благодійність, допомагати тим, хто потребує нашої з вами уваги і підтримки", – наголосив Митрополит Епіфаній. Після літургії віряни пройшли хресною ходою до пам'ятника Київському князю Володимиру, де відбулися молебень та молитва за Україну. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/319924>

24. Щеткина Е. Зачем Папе Римскому подставляют украинских греко-католиков / Екатерина Щеткина // Деловая столица. — 2019. — 15 июля (№ 28). — С. 21. *Йдеться про зустріч Папи Франциска з єпископатом Української греко-католицької церкви (УГКЦ), яка відбулася незабаром після зустрічі папи з президентом Росії Володимиром Путіним. Зазначено, що УГКЦ не отримала позитивної відповіді щодо перспективи надання статусу патріархату. Папа також не дав чіткої оцінки військовому конфлікту в Україні, охарактеризувавши ситуацію як "делікатну" та таку, що ускладнена "пропагандистськими фальсифікаціями та різноманітними маніпуляціями, а також спробами втягнути релігійний аспект". Наведено коментар Верховного архієпископа УГКЦ Святослава Шевчука щодо підсумків зустрічі та позиції Папи Франциска.* Текст: <http://www.dsnews.ua/society/putin-drug-zachem-pape-rimskomu-podstavlyat-ukrainskih-09072019110000>

25. Щеткина Е. Почему церковная карта не сыграла на парламентских выборах / Екатерина Щеткина // Деловая столица. — 2019. — 22 июля (№ 29). — С. 24. *Йдеться про використання теми церкви в парламентській виборчій кампанії 2019 року. Зокрема, народний депутат восьмого скликання від "Опозиційного блоку" Вадим Новинський заявив про*

переговори щодо звільнення українських полонених та заручників, які веде митрополит Української православної церкви Московського патріархату (УПЦ МП) Онуфрій. Зазначено, що Російська Федерація (РФ) і надалі буде використовувати церковно-політичні проекти для дестабілізації ситуації в Україні. Текст: <http://www.dsnews.ua/society/pravoslavnye-ustali-pochemu-tserkovnaya-karta-ne-sygrala-18072019220000>

26. Щоткіна К. Святійші недуги / Катерина Щоткіна // Дзеркало тижня. — 2019. — 13 – 19 лип. (№ 27). — С. 1, 2. *Йдеться про те, що Патріарх Київський Філарет продовжує боротьбу за Київський патріархат. Наголошено, що найсуворішим випробуванням для ПЦУ, й особливо її очільників, стало те, що "життя після Томосу" ускладнилося "життям після Філарета".* Текст: <https://dt.ua/internal/svyatiyshi-nedugi-317285.html>

27. Яровий О. Хресна хода єднання / Олексій Яровий // Сіл. вісті. — 2019. — 30 лип. (№ 60). — С. 1. *Подано інформацію, що 28 липня, у день пам'яті рівноапостольного князя Володимира новостворена Православна церква України (ПЦУ), яка стала п'ятнадцятою серед православних церков світу, уперше провела хресну ходу від стін Святої Софії до Володимирської гірки.* Текст: <http://www.silskivisti.kiev.ua/19707/index.php?n=42969>

**Підготовлено відділом інформаційного забезпечення органів влади
Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого
Відповідальний за випуск: Зайченко Н.Я.**

09.08.2019